

производства.

Ключевые слова: производство масла, энергохранящие технологии

Kitchenko L.M. RESOURCE TECHNOLOGIES IN OIL PRODUCTION

Presents the problem solutions of increase in butter production by means of implementation of resource-saving technologies. Presents the features of the general technological operations at the butter production with the lowered mass fraction of fat. Characterizes the main types of low-fat butter and way of improvement in technological lines for its production.

Key words: a production is butters, energy-efficient technologies

Дата надходження до редакції:

Рецензент: к.с.-г.н., доцент В. М. Бондарчук

УДК 636.1.082

ВІДТВОРНА ЗДАТНІСТЬ ЖЕРЕБЦІВ-ПЛІДНИКІВ ТА МАТОК НОВООЛЕКСАНДРІВСЬКОЇ ВАГОВОЗНОЇ ПОРОДИ КОНЕЙ

С. В. Лютих, к.с.-г.н., Інститут тваринництва НААН

В статті проаналізовано результати племінного використання жеребців-плідників та маток новоолександрівської породи сучасного складу. Встановлена низька ефективність селекційних процесів у ваговозному конярстві: недостатня інтенсивність використання кращих в породі плідників, зниження плодючості ваговозних кобил як у деяких господарствах, так і в породі в цілому. Визначені фактори, що гальмують підвищення рівня показників відтворення.

Ключові слова: новоолександрівська порода, селекційний процес, племінне використання, вихід лоша, плодючість, відтворення.

Постановка проблеми. Економічні та селекційні успіхи суб'єктів племінної справи у ваговозному конярстві напряму пов'язані з відтворенням. За даними бухгалтерських звітів та даними первинного зоотехнічного обліку більшість молодняку реалізується віком до 1,5 року, що обумовлено відсутністю витрат на їх подальше утримання та вирощування. Тому чим більше в господарстві щорічно отримується лоша, тим більше реалізується (в розрахунку на 100 маток). Аналогічна залежність спостерігається і при вирішенні селекційних питань: чим краще відтворення, тим ширше можливість для добору якісного молодняку в ремонтну групу. Отже контроль за рівнем виходу лоша за останні роки не втрачає своєї актуальності.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. За даними держплемреєстру за останній період часу (починаючи з моменту апробації новоолександрівської ваговозної породи у 1998 році) ситуація у вітчизняному ваговозному конярстві постійно змінюється, - зменшується кількість суб'єктів племінної справи, а велика кількість племінних коней перейшла в приватний сектор, що не сприяє веденню належного обліку та масштабної селекційно-племінної роботи з цим поголів'ям.

Постановка завдання. Метою досліджень є вивчення показників плодючості жеребців-плідників та маток новоолександрівської породи, які утримуються в племінних заводах та репродукторах України, порівняння їх з тими, що були за період розвитку породи та виявлення чинників, що гальмують підвищення рівня відтворення.

Вихідний матеріал, методика та умови дослідження. Матеріалом досліджень стало все поголів'я коней племінного ядра породи – 17 жеребців-плідників та 143 матки, які утримуються в племінних підприємствах. Плодючість коней вивчалася по загальноприйнятій в конярстві методиці з визначенням наступних показників: кількість плодних років та парувальних сезонів (у жеребців), кількість кобил, які зажеребили, абортів та слабо народжених, отримано живих лоша. Показники плодючості розраховані в розрізі суб'єктів племінної справи та в розрізі існуючих генеалогічних ліній. Проведено ретроспективний аналіз загальних показників плодючості враховані за 17-річний період часу (1998-2014 роки).

Виклад основного матеріалу дослідження. Відтворна здатність маток в певній мірі залежить від їх вікового складу, тому нами сучасні показники були вивчені в порівнянні з даними за 2001 рік – час видання першої програми селекційно-племінної роботи з породою. Всього в селекційному ядрі породи налічувалося 207 ваговозних кобил, з яких віком до 5 років було 14 голів (6,8 %); 6-11 років – 100 голів (48,2 %); 12-15 років – 79 голів (38,2 %), а 16-20 років – 14 (6,8 %). Тобто молодих маток у найбільш продуктивному віці 55 %.

В 2014 році розроблена нова програма селекційної роботи з новоолександрівською ваговозною породою на період до 2020 року. Сучасний віковий склад маток ненабагато відрізняється від минулого: всього в племінному ядрі 211 кобил, з яких віком 4-5 років – 26 голів (13,6 %); 6-14 років – 164 голови (85,8 %), а 15-20 років – 21 голова

(10,9 %). Як бачимо, кобил найліпшого плодового періоду більшість, що забезпечує певні передумови для успішної племінної роботи.

На рисунку 1 представлена динаміка змін показника виходу лошат (у відсотках) в цілому по новоолександрівській породі за 17-річний період.

Його аналіз свідчить, що велике коливання показника виходу лошат на 100 кобил спостерігалось у період 1998-2001 роки і було в межах від 52,5 до 75,5. Це пояснюється зміною форми власності та реорганізацією більшості господарств у той період. За даними наших досліджень скоротилася як кількість племінних підприємств (з 28 до 9), так і погіршилися умови утримання ваговозних коней [1,2]. За період з 2002 по 2008 роки рівень виходу лошат поступово зростав і досяг досить високої відмітки (73,0).

Але, починаючи з 2009 року по теперішній час ситуація погіршилася і цей показник за останні два роки залишається критично низьким (56,2). Причин декілька, але основна з них – відсутність стабільності на кінському ринку і, як наслідок, матеріальна незацікавленість коневласників.

Результати аналізу племінного використання діючих жеребців-плідників (табл. 1) дають змогу визначити декілька негативних особливостей що є в племінній роботі. По-перше, - це дуже

низький рівень навантаження на них, - за один парувальний сезон в середньому під жеребця добирається тільки 5 кобил. Виключенням стали лише плідники кінзаводу СТОВ «Ланн», які продукують по 4-5 сезонів, а навантаження за парувальний сезон в середньому складає 13,5 голів.

Найбільш широко використаним як у кінному заводі, так і по породі залишається жеребець Колер, який за 4 сезони спарував 70 маток (в середньому 17,5 голів за сезон), а молодий плідник Рафінад, який проходить апробацію, за два останніх сезони спарував по 8 кобил.

Найбільш низькі показники навантаження плідників у СТОВ «Вікторія», де використовуються 4 жеребці, а в штаті лише 16 племінних кобил. Звісно, що використання одночасно всіх плідників не дає змогу використати кращих з них та укомплектувати ремонтну групу їх дочками.

Друга негативна особливість племінного використання плідників – це велика кількість прохолостів, абортів, слабо- та мертвонароджених лошат. «Неблагополучними» за цими ознаками є СТОВ «Ланн» та СТОВ «Вікторія».

Що стосується отримання лошат (від кількості жеребчих), то цей показник в цілому по всіх плідниках досить непоганий. А у деяких жеребців складає сто відсотків.

Таблиця 1

Плодова діяльність жеребців-плідників новоолександрівської породи

Господарство / Кличка плідника	Кількість парувальних сезонів	Спаровано	Прохлостіло	За жеребіло		Аборти та мертвонароджені	Отримано лошат	
				п	%		п	%
Дібрівський к.з.								
Регіон	7	41	7	30	73,2	4	27	90,0
Рябчик	3	31	5	25	80,6	2	23	92,0
Трафарет	2	10	2	7	70,0	-	7	100
Всього по господарству	12	82	14	63	76,8	6	57	90,5
Новоолександрівський к.з.								
Карат	6	31	2	28	90,3	1	27	96,4
Красавчик	6	46	2	37	80,4	2	35	94,6
Лоскут	1	5	-	5	100,0	-	5	100,0
Всього по господарству	13	82	4	70	85,4	3	67	95,7
НТП «Райз «Максимко»								
Карат	1	6	1	5	83,3	-	5	100,0
ФГ «Голд Сад»								
Тамерлан	2	6		6	100,0	-	6	100,0
СТОВ «Ланн»								
Рафінад	2	16	2	13	81,3	1	12	92,3
Капітан	4	48	18	29	60,4	1	28	96,6
Лістік	5	68	17	44	64,7	3	41	93,2
Колер	4	70	13	51	72,9	6	45	88,2
Всього по господарству	15	202	50	137	67,8	11	126	92,0
СТОВ «Агро – Дібрівка»								
Король	3	23	3	20	87,0	2	18	90,0
СТОВ «Вікторія»								
Набор	7	44	8	36	81,8	4	32	88,9
Катер	3	13	3	10	76,9	1	9	90,0
Клуб	11	48	10	38	79,2	4	32	84,2
Форос	1	4	1	3	75,0	-	3	100,0
Всього по господарству	22	109	22	87	79,8	9	76	87,4

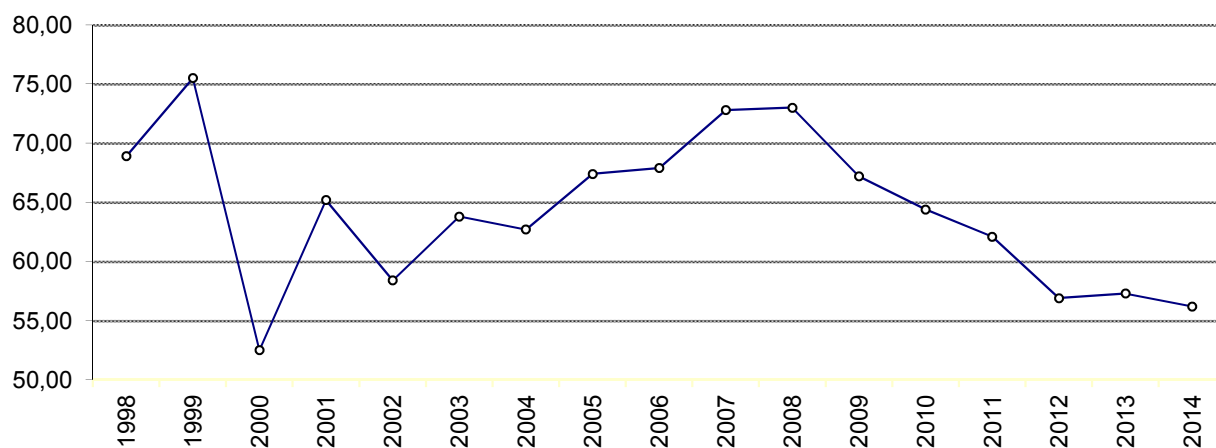

Рис. 1. Динаміка змін показника виходу лошат по новоолександрівській породі, %

В ході досліджень нами проаналізована плодова діяльність ваговозних маток в розрізі суб'єктів племінної справи (табл. 2).

Таблиця 2

Плодова діяльність маток новоолександрівської ваговозної породи в розрізі суб'єктів племінної справи

Назва господарства	Кількість голів	Кількість плод. років	Зажеребіло		Аборти та слабород		Благополучнавигеребка	
			гол.	%	гол.	%	гол.	%
СТОВ «Ланн»	54	313	230	73,5	13	5,6	217	94,4
Дібрівський к/з	25	190	152	80,0	15	9,9	137	90,1
Новоолександрівський к/з	20	65	62	95,4	1	1,6	61	89,4
СТОВ «Вікторія»	16	133	90	67,7	11	12,2	79	87,8
СТОВ «Агро-Дібрівка»	8	33	27	81,8	2	7,4	25	92,6
НТП «Райз – Максимко»	10	85	67	78,8	5	7,5	62	92,5
ФГ «Голд - Сад»	10	88	73	83,0	6	8,2	67	91,8
Всього	143	907	701	77,3	53	7,6	648	92,4

Результати свідчать, що за таким показником як кількість маток, які щорічно жеребіли, коне власники дуже різняться. Виявлено, що кращим за цією ознакою є Новоолександрівський кінний завод, де відсоток жеребних кобил склав 95,4. Дібрівський кінний завод, СТОВ «Агро-Дібрівка», ФГ «Голд Сад» та НТП «Райз-Максимко» мають середні показники, а у СТОВ «Ланн» та СТОВ «Вікторія» - найнижчі (73,5 та 67,7).

За відсотком благополучної вигеребки кращим також є Новоолександрівський кінний завод (98,4), найнижчий рівень цієї ознаки у СТОВ «Вікторія» (87,8), а у решти суб'єктів зна-

чення коливається в межах середнього показника по породі (92,4).

Середній відсоток абортів, слабо- та мертвонароджених лошат в цілому по породі склав 7,6, що є непоганим показником. Але в розрізі коне власників він дуже коливається, що пояснюється не завжди сприятливими умовами утримання і незадовільним рівнем ветеринарного догляду та профілактики генетологічних захворювань в деяких господарствах.

В селекційному ядрі породи налічується 135 кобил, які мають лінійну належність. Аналіз їх плодової діяльності (табл. 3) довів,

Таблиця 3

Плодова діяльність маток новоолександрівської ваговозної породи в розрізі генеалогічних ліній

Лінії	Кількість голів	Кількість плод. років	Зажеребіло		Аборти та слабород		Благополучнавигеребка	
			гол.	%	гол.	%	гол.	%
909 Градуса	32	182	135	74,2	14	7,7	121	66,5
0145 Коварного	5	46	38	82,6	2	4,3	36	78,3
1390 Тантала	42	219	155	70,8	13	5,6	142	64,8
1134 Благородного	9	71	53	74,6	1	1,4	52	73,2
935 Кокетливого	24	109	84	77,1	11	10,1	73	70,0
1244 Прибоя	10	61	49	80,3	5	8,2	44	72,1
1299 Букваря	9	59	44	74,6	2	3,4	42	71,2
0290 Борця	1	13	10	76,9	1	7,7	9	69,2
Ларчика	1	14	11	78,6	-	-	11	78,6
109 Газона	1	1	1	100	-	-	1	100
596 Подьонщика	1	14	14	100	5	35,7	9	64,3
Всього	135	789	594	75,3	54	6,8	540	68,4

що суттєвих розбіжностей між цими показниками в лініях та окремих селекційних групах немає, - він склав в середньому 68,4 % (найвищий по групі кобил лінії 0145 Коварного – 78,3 %, найнижчий по лінії 909 Градуса – 66,5%).

Висновки: 1. Реорганізація аграрного сектору, несприятливі економічні умови призвели до різкого зниження показників відтворення у вітчизняному ваговозному конярстві за останні 6 років. У 2014 році вихід лоша на 100 маток був 56,2, що є критичним показником галузі.

2. Аналіз племінного використання новооле-

ксандрівських жеребців-плідників свідчить про низьку ефективність селекційних процесів (мала загальна завантаженість (5,0), недостатня інтенсивність використання кращих в породі плідників).

3. Плодова діяльність маток новоолександрівської породи в розрізі суб'єктів племінної справи (а також за лінійною належністю) характеризуються невисокими показниками жеребності та благополучної вижеребки, що є економічно неефективним і гальмує розвиток галузі ваговозного конярства.

Список використаної літератури:

1. Програма селекційно-племінної роботи з новоолександрівською породою коней на період до 2010 року / Д.А. Волков, О.О. Новіков, С.В. Лютих. – Інститут тваринництва УААН Харків: 2001 – 80 с.

2. Програма селекційно-племінної роботи з новоолександрівською породою коней на період до 2020 року / Д.А. Волков, С.В. Лютих. – Інститут тваринництва НААН Харків: 2014 – 68 с.

Лютых С. ВОСПРОИЗВОДИТЕЛЬНАЯ СПОСОБНОСТЬ ЖЕРЕБЦОВ-ПРОИЗВОДИТЕЛЕЙ И МАТОК НОВОАЛЕКСАНДРОВСКОЙ ТЯЖЕЛОВОЗНОЙ ПОРОДЫ

В статье проанализированы результаты племенного использования жеребцов-производителей и маток новоолександровской породы современного состава. Выявлена низкая эффективность селекционных процессов в тяжеловозном коннозаводстве: недостаточная интенсивность использования лучших в породе производителей, снижение плодовитости тяжеловозных кобыл как в некоторых хозяйствах, так и в породе в целом. Определены факторы, которые сдерживают повышение уровня показателей воспроизводства.

Ключевые слова: новоолександровская порода, селекционный процесс, племенное использование, выход жеребят, плодовитость, воспроизводство.

Lutih S. REPRODUSED ABILITY OF STALLIONS AND MARES OF NOVOOLEKSANDROVSKY BREED

The results of the pedigree use of sires and mares of novoaleksandrivsky breed of modern composition are analysed in the article. Low efficiency of plant-breedings processes is set in heavy breeding horses: insufficient intensity of the use of the best in a breed sires, decline of fecundity of heavy mares, both in some economies and in a breed on the whole. Certain factors which break the increase of level of indexes of recreation.

Key words: novoaleksandrivska breed, plant-breeding process, pedigree use, output of foals, fecundity, recreation.

Дата надходження до редакції: 17.02.2015 р.

Рецензент: к.с.-г.н., Л. В. Була

УДК:636.085.52/58.25/086.7

ХАРАКТЕРИСТИКА ДОСЛІДЖУВАНИХ КОРМОВИХ ДОБАВОК З ВВЕДЕННЯМ ПАЛЬМОВОГО ЖИРУ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ КУРЕЙ-НЕСУЧОК

О. С. Орещук, асистент;

С. В. Цап, к.с.-г.н.

Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет

Вивчено ефективність використання вітамінно-амінокислотно-мінерально-жирового комплексу (ВАМЖК), білково-жирового концентрату (БЖК) та білково-вітамінної добавки (БВД) у складі комбікорму та їх вплив на продуктивність курей-несучок.

Встановлено, що згодовування комплексних кормових добавок з введенням пальмового жиру у складі комбікорму піддослідній птиці сприяло підвищенню продуктивності курей-несучок на 3,8-9,8 %. Але найвища продуктивність спостерігалася за введення у кормосуміш птиці 3 % ВАМЖК замість аналогічної кількості соєвої макухи.

Ключові слова: пальмовий жир, продуктивність, кури-несучки.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. У загальному вироб-

ництві продукції тваринництва, птахівництво є однією із важливих і перспективних галузей, від якої одержують значну кількість цінних дієтичних